

Kırklareli ili 2024-2025 yılları dumansız hava sahası denetim sonuçlarının karşılaştırılması

Halit Emin Alıcılar¹, Aylin Can¹, Çiğdem Cerit¹, Hülya Aksoylu¹

¹Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü, Kırklareli, Türkiye

Öz

Giriş-Amaç: İl Sağlık Müdürlükleri ekipleri işletmelerde yıl boyunca 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun hükümleri kapsamında kapalı alanda tütün ürünleri kullanımı ve yasal uyarılara yönelik rutin denetimler yapılmaktadır. Denetimler serbest denetimler, ihbara dayalı ve çarpaz denetimler şeklinde yürütülmektedir. Bu çalışmada Kırklareli ilinde 2024 ve 2025 yıllarında işletmelerde yürütülen Dumansız Hava Sahası denetimlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma kesitsel tipte olup Kırklareli ilinde 2024-2025 yıllarında 4207 sayılı kanun hükümleri kapsamında denetim ekiplerince yürütülen Dumansız Hava Sahası denetimleri dahil edilmiştir. İl Sağlık Müdürlüğü Dumansız Hava Sahası Denetim Sistemi (DHSDS) verileri kullanılmış olup etik kurul onayı gerekmemektedir. Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. Tanımlayıcı veriler frekans ve yüzde olarak sunulmuş olup karşılaştırmalarda Ki-kare testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Kırklareli ilinde ilgili dönemde 2024 yılında 25121, 2025 yılında 266579 olmak üzere toplamda 51700 denetim yapılmış, 339 ihlal saptanmıştır. İhbarlarda ihlal saptama oranı 2024'te %0,5 iken 2025'te %0,8'e yükselmiş olup anlamlı bir artış saptanmıştır ($p<0,001$). Serbest denetimlerde ihlal oranları %0,5 iken ihbara dayalı denetimlerde ihlal oranı %24,0 olarak saptanmış olup ($p<0,001$) yıllara göre kıyaslama yapıldığında anlamlı fark görülmemiştir. Kırklareli İl Sağlık Müdürlüğü denetim ekipleri çevre illere yaptığı çarpaz denetimlerde %20,4 ihlal saptanmış olup Kırklareli iline denetime gelen çevre ekipler %9,2 ihlal belirlemiştir ($p<0,001$). Çarpaz denetimlerde saptanan ihlal oranları rutin denetimlere kıyasla anlamlı biçimde daha yüksektir ($p<0,001$).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada Kırklareli ilinde 2024 yılına göre 2025 yılında Dumansız Hava Sahası denetimlerinde belirgin bir iyileşme saptanmıştır. Kırklareli ekiplerinin çevre illere kıyasla daha başarılı ihlal saptadığı gözlenmiştir. Buna karşın rutin denetimlerde çarpaz denetimlere kıyasla ihlal oranlarının oldukça düşük kalması iller arası çarpaz denetimlerin başarısı açısından dikkat çekicidir. İl içinde rutin denetimlerde ise ihlallerin ağırlıklı olarak ihbara dayalı denetimlerde saptanması, sistemin sağlıklı işlemesi için vatandaşların ihbarlarının önemine dikkat çekmektedir. Halka yönelik ihbar sistemlerinin farkındalığını artırmak amacıyla faaliyetler yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: tütün kontrolü, dumansız hava sahası, denetim

✉ Aylin Can • dr_alex85@windowslive.com

Geliş tarihi / Received: 06.04.2026 **Kabul tarihi / Accepted:** 05.05.2026 **Yayın tarihi / Published:** 22.05.2026

Telif hakkı © 2026 Yazar(lar). Sağlık Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneği tarafından yayımlandı. Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Atıf Lisansı \(CC BY\)](#) ile dağıtılmıştır.

Copyright © 2026 The Author(s). Published by The Society for Health Promotion and Tobacco Control. This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.